

VOER HERRIED m.v. 1 : 150.000. Udsnit af Videnskabernes selskabs kort over Haureballegaard m.fl. amter, reduceret, sammensat og tegnet af O. Warberg 1787, stukket af Nicolai Angelo 1789. Reproduceret med tilladelse fra Geodætisk institut.

Herredet, hvis areal 1960 opgives til 27.035 ha, strækker sig fra Mossø og Skanderborg sø i nord til Horsens fjord i syd. På de to andre sider har grænsen ændret sig i tidens løb. Voerladegård sogn indgik førhen i herredet (jfr. s. 3715 og 3847), der derved også mod vest havde en forholdsvis klar afslutning dannet af Gudenå og Store Hansted å. Mod Hads herred i øst er skellet derimod kun i ringe grad dikteret af naturgivne forudsætninger.

Voer herred i Loversyssell har siden landets ældste kirkelige opdeling hørt til Århus stift. Det figurerer i kong Valdemars jordebog, mens navnet tidligst forekommer 1183 i forbindelse med Voer kloster (s. 3874). Inden for det nuværende område kendes 16 middelalderlige landkirker. Heraf er to forsvundet, den ene dog afløst af en nybygning. Hertil slutter sig den forlængst nedrevne kirke ved Ring kloster (Hylke sogn), og endelig kan nævnes hospitalskapellet i Hansted.

Hvad ejerforhold i middelalderen angår, synes de kongelige besiddelsers tyngdepunkt at have været ved Hansted i herredets sydligste del, umiddelbart uden for Horsens. Denne by var tidligt hjemsted for møntproduktion. Resultater fra de senere års udgravninger og den betragtelige afgift, Horsens betalte i følge kong Valdemars jordebog, er med til at angive omridset af et lokalområde, der også på landsplan havde en vis betydning.

De fire nordligste sogne i Voer herred er på forskellige tidspunkter blevet inkorporeret i henholdsvis Voer og Øm klostre. I hvert fald i den sene middelalder synes bispestolen i Århus at have siddet inde med patronatsretten til den overvejende part af herredets kirker. Disse overgik ved reformationen til kronen. 1572 fremgår af en liste over bortforlevede kirke- og kongetiender (jfr. s. 1366-68), at kongen havde patronatsretten til 12 af herredets 15 kirker, og at disse som regel var bortfæstet til lokale bønder. Tre hørte under hver sin nærliggende hovedgård.

Gældsforpligtelserne efter svenskekrigene i 1600rne tvang kronen til at sælge kirker til private, hvilket fandt sted over flere omgange 1673, 1687 og 1710. Ovsted og Tåning købtes tilbage 1720 og henlagdes under det skanderborgske rytterdistrikt.

Som andre steder var den herregårdsejede kirke norm i 1700rne. Ved århundredets udgang lykkedes det i enkelte sogne bønderne at (gen)erhverve tienden, men de fleste steder forblev den under den respektive hovedgård indtil lensafløsningen 1921, sine steder længere.

Områdets få, bemærkelsesværdige *bygningsprofiler* er medtaget under de respektive kirker.

- *Map of the Voer district around 1785.*